

Heidi Sommerstad

Dato: 07.08.2026**Vår ref.:** 23/6229 - 21/033/009, Torkildstad
24/ HEBEC**Deres ref.:****Sentralb.:** 69 29 50 00**Saksbh.:** Henriette Beck**E-post:** postmottak@rade.kommune.no

Dette vedtaket er fattet med hjemmel i delegasjonsvedtak, i Kommunestyre sak 004/25.

Styre, utvalg, komité m.m.	Saksnr.
Samfunnsutvalget	004/26

Dispensasjon for tilbygg og ny terrasse på fritidseiendom - gnr/bnr 33/9, Torkildstad 24

Saksopplysninger:

Det er søkt om et tilbygg og en ny terrasse til fritidsbolig på eiendommen Torkildstad 24. Kommunen beklager lang saksbehandlingstid. Tilbygget gjelder innbygging av eksisterende, overbygget terrasse. I tillegg skal eksisterende terrasse rives, og det skal bygges en ny, lavere terrasse. Tiltaket gjør at BRA øker med 5,7 m² og at terrasse på 22, 2 m² rives og gjenoppføres ved fritidsbolig på gnr. 33 bnr. 9.

Eiendommen ligger innenfor 100-metersbeltet langs sjøen. Reguleringsplan for Torkildstad hytteområde har ikke fastsatt en byggegrense mot sjø og kommuneplanens byggegrense gjelder derfor. Tiltaket er i strid med pbl § 1-8 og kommuneplanens arealdel § 1.8 om byggeforbud langs sjø og vassdrag. Deler av tiltaket ligger også innenfor regulert friluftsområde på land. Tiltaket krever derfor dispensasjon fra pbl § 1-8, kommuneplanens arealdel § 1.8 og fra reguleringsplanens arealformål friluftsområde på land.

Tiltakshaver: Morten Andersen**Eiendom:** gnr/bnr. 33/9**Tiltakets art:** Tilbygg og ny terrasse**Byggets art:** Fritidsbolig

Areal	BRA fritidsbolig	Areal terrasse	BTA pr.etg	Antall boenhet er	Antall bruks enheter	Bygningstype	Næringsgruppe
Eksisterende	43,4 m ²	Rives:22,2 m ²		1	1	161	
Nytt	5,7 m ²	22,2 m ²					
Sum	49,1 m ²	22,2 m ²					

Antall rom	Antall bad	Antall WC	Antall kjøkken

Dispensasjonskode: 164, 163

Antall pipeløp: 1

Hjemmelsgrunnlag:

Naturmangfoldloven §§ 8-12.

Postadresse:
Skråtorpveien 2A
1640 Råde**Besøksadresse:**
Skråtorpveien 2B 1640 RÅDE**Hjemmeside:**
www.rade.kommune.no
E-post:
postmottak@rade.kommune.no**Org.nr**
940802652**Kontonr:**
10140720661

Kommuneplanen for Råde kommune, vedtatt 07.12.2023.
Reguleringsplan for Torkildstad hytteområde, i kraft 12.05.2005.

Plangrunnlag:

Eiendommen omfattes av reguleringsplan for Torkildstad hytteområde.

Arealformål i plan: Fritidsbebyggelse

Hensynssoner: ingen.

Tillatt utnyttelsesgrad: 90 m² BYA i arealformålet fritidsbebyggelse og 70 m² for eksisterende bebyggelse i 100-metersbeltet mot sjø.

Omsøkt utnyttelsesgrad: ingen endring.

Naboforhold og andres kommentarer:

Det er foretatt nabovarsling i samsvar med bestemmelsene i plan- og bygningsloven § 21-3, og det er registrert merknader fra Ole Johan Sjøbakken. Nabo skriver at han er positiv til søknaden.

Uttalelse fra andre myndigheter:

Søknaden er sendt på høring til overordnede myndigheter. Høringsuttalelsene gjengis her i korte trekk, og følger vedlagt vedtaket i sin helhet.

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus:

Statsforvalteren har ikke konkrete merknader til omsøkte tiltak ut fra de nasjonale og regionale interesser de skal ivareta. Det anbefales at det ved en eventuell dispensasjon settes vilkår vedrørende materialbruk, fargevalg og bygningsmessige arbeider, slik at planlagte terrasse samt tiltak på hytta ikke blir liggende unødig eksponert og fremtredende i landskapsbildet.

Østfold fylkeskommune:

Østfold fylkeskommune har ingen prinsipielle innvendinger til de omsøkte tiltakene, men peker på at eiendommen fremstår som sterkt privatisert gjennom blant annet gjerder, uthus, flaggstang og opparbeidede utearealer innenfor regulert friluftsområde. Fylkeskommunen ber kommunen undersøke hvilke tillatelser som er gitt for disse tiltakene. Videre vurderes innbygging av eksisterende overbygd veranda som relativt uproblematisk, mens det stilles spørsmål ved tiltaket som gjelder terrassen innenfor friluftsområdet. Dersom dispensasjon innvilges, anbefaler fylkeskommunen at det settes vilkår for å redusere privatiserende virkninger og styrke områdets friluftsmessige karakter.

Tiltakshavers begrunnelse for dispensasjon:

Dispensasjonssøknaden og supplerende redegjørelse følger vedlagt i sin helhet.

Begrunnelsen gjengis her kun i korte trekk:

- Eksisterende fritidsbolig ligger i et etablert hytteområde og innenfor område avsatt til fritidsbebyggelse i gjeldende reguleringsplan.
- Tiltaket omfatter innbygging av eksisterende overbygd veranda på ca. 5,7 m² og ombygging av eksisterende veranda til en nedtrappet terrasse på 22,2 m².
- Ny terrasse vil ligge lavere i terrenget enn dagens veranda og fremstå mindre eksponert i landskapet.
- Tiltaket vil ikke medføre endret bruk av eiendommen eller være til hinder for allmenn ferdsel i området.
- Søker opplyser at eksisterende overbygd veranda allerede inngår i bygningens bebygde areal (BYA) og bruksareal (BRA), og at innbyggingen derfor ikke vil medføre økning av BYA eller BRA.
- Den planlagte terrassen vil holde seg innenfor reguleringsplanens maksimumsgrense på 30 m².
- Tiltakene vil etter søkers vurdering gi en mer helhetlig arkitektonisk løsning og bedre terrengtilpasning enn dagens situasjon.

Vurdering av dispensasjonssøknaden:

Det er søkt om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel § 1.8 for innbygging av del av eksisterende terrasse og oppføring av ny terrasse, samt dispensasjon fra reguleringsplanens arealformål friluftsområde på land med tilhørende bestemmelser i § 2.1 for oppføring av terrassen.

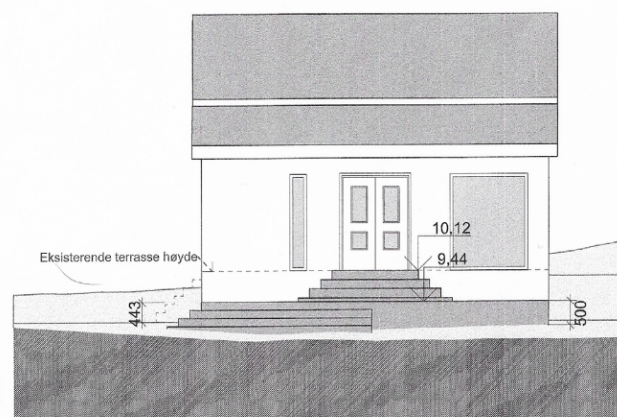
Kommuneplanens § 1.8 svarer i hovedsak til plan- og bygningsloven § 1-8, og innebærer et forbud mot alle tiltak etter plan- og bygningsloven § 1-6. Innenfor arealformålet i reguleringsplanen gjelder følgende bestemmelse:

2.1. Friluftsområde på land

- Areal anvist til formålet skal nyttes som friluftsområde der hovedformålet er å sikre allmennheten mulighet for fri ferdsel (turgåing) langs sjøen.
- Det er ikke tillatt med camping, telting eller bålbrekking.
- Det er ikke tillatt med terrenginngrep eller konstruksjoner som reduserer områdets naturkvaliteter.
- Det er ikke tillatt med terrenginngrep eller konstruksjoner som kan virke privatiserende i forhold til allmennhetens ferdsel eller reduserer områdenes naturkvaliteter.
- Grunneier kan foreta forsiktig skjøtsel av vegetasjonen i området.

Saken har pågått over lengre tid og det er sendt inn materiale i flere omganger med noe avvikende arealer. Kommunen mangler byggetegninger av den opprinnelige hytta.

Tiltakshaver har erklært at ny terrasse vil ha samme fotavtrykk som eksisterende, og at den ikke skal utvides. I henhold til sist innsendt plantegning datert 05.06.26 er terrassen oppgitt til å være 26,9 m² og dette skal inkludere trappene. Uten trapper er den 22,2 m². Tegningen har påskrevet at ny høyde skal være 70 cm, noe som avviker fra opprinnelig søknad. I opprinnelig søknad er høyden oppgitt til 50 cm. Det er denne høyden kommunen har lagt til grunn når det ble vurdert at det kunne gis en positiv innstilling til saken, og dette er bakgrunnen for at saken ble sendt på høring. I henhold til TEK17 § 12-11 (2) er det krav til sikring med rekkverk ved nivåforskjeller på over 0,5 meter fra terrasse ned til terrenget, og en høyere terrasse kan derfor ikke behandles slik søknaden foreligger. Ettersom det er dette tiltaket som saksbehandlingen har tatt utgangspunkt i og høringsinstansene har uttalt seg til, vil kommunen behandle terrassen med en høyde på 50 cm. Det betyr at kommunen ikke oppfatter den nyeste plantegningen til å innebære en ønsket omprosjektering av høyden, ettersom det heller ikke er sendt inn reviderte snittegninger som viser en annen høyde.

Planlagt situasjon

Figur 1: Snittegning fra opprinnelig søknad datert 04.06.2025

Figur 2: Flyfoto fra 2024 som viser eiendommen med hvitmalt gjerde

Det er en forutsetning for å kunne innvilge dispensasjon etter plan- og bygningsloven § 19-2 at hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra ikke blir vesentlig tilsidesatt. De ulike bestemmelser i planer har blitt til gjennom en omfattende beslutningsprosess. Det skal derfor ikke være en kurant sak å fravike disse, også for at planens hovedformål som overordnet informasjons- og beslutningsgrunnlag ikke skal undergraves.

Fordelene ved å gi dispensasjon må være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering, jf. § 19-2 annet ledd. Det vil normalt ikke være anledning til å gi dispensasjon når hensynene bak bestemmelsen det søkes dispensasjon fra fortsatt gjør seg gjeldende med styrke.

Kommunen legger til grunn at hensynene bak kommuneplanens arealdel § 1.8 og reguleringsplanens formål friluftsområde på land i stor grad er overlappende og interesseavveiningen er sammenfallende. Kommunen foretar derfor en samlet vurdering av dispensasjonsvilkårene etter plan- og bygningsloven § 19-2.

Vesentlighetsvurderingen.

Hensynene bak bestemmelsene er at de skal ivareta natur- og landskapsverdier, friluftsliv, allmennhetens interesser og hindre uønsket privatisering av strandsonen. Bestemmelsene skal særlig sikre allmennhetens rett til fri ferdsel og tilgang til sjøen.

Innbyggingen av eksisterende overbygget terrasse ligger i arealformålet fritidsbebyggelse og er således kun i strid med byggeforbudet i § 1.8. Innbyggingen defineres som et tilbygg som utvider hyttas stue med 5,7 m² slik at hytta blir 49,1 m². Tiltaket medfører at bygningen får et større volum og internt bruksareal. Å begrense bruksareal er viktig i strandsonen, fordi et økt bruksareal ikke bare privatiserer et større areal, men kan bidra til en økt bruk og et større press på strandsonen gjennom blant annet økt trafikk, behov for flere p-plasser, flere båtplasser osv. Økningen er imidlertid i dette tilfellet beskjeden og vil neppe medføre en slik merbruk isolert sett. Arealet er allerede privatisert og brukt til terrasse. Ettersom bygningen ikke får et økt fotavtrykk, anser kommunen at innbyggingen i liten grad påvirker landskapsvirkningen eller allmennhetens interesser, og derfor ikke vil vesentlig tilsidesette hensynene bak bestemmelsen.

Hytta har i dag en eksisterende terrasse som er oppgitt til å utgjøre 22,2 m² med et tillegg for trapper. Høyden er 140 cm over terreng og terrassen har et hvitmalt gjerde. På grunn av at terrassen er i dårlig stand, skal denne rives og det er søkt om dispensasjon fra byggeforbudet i § 1.8, samt arealformålet friluftsområde på land.

Den nye terrassen skal senkes til høyde 50 cm over terrenget og oppføres uten gjerde. Det bebygde arealet vil ikke endres av tiltaket. Den nye terrassen vil erstatte eksisterende terrasse med tilnærmet samme fotavtrykk. Tiltaket ligger innenfor regulert friluftsområde på land, og kommunen legger til grunn at terrassen som privat uteoppholdsareal bidrar til en viss privatisering av arealet.

Kommunen legger imidlertid vekt på at hytta allerede har en terrasse, og at tiltaket ikke innebærer noen utvidelse av fritidsboligens bruk eller av det bebygde arealet. Videre skal eksisterende terrasse med hvitmalt rekkverk erstattes av en lavere terrasse uten rekkverk. Terrassen vil dermed fremstå mindre dominerende og visuelt mindre eksponert enn dagens situasjon.

Kommunen vurderer at tiltaket ikke vil være til hinder for allmenn ferdsel eller redusere allmennhetens tilgang til sjøen. Hensynene bak bestemmelsene anses etter dette ikke vesentlig tilsidesatt.

Fordel- og ulempestvurderingen.

Kommunen har forsøkt å undersøke lovligheten av eksisterende terrasse. Kommunen har ikke bygningstegninger av hytta, og flyfoto fra 1963 viser ikke terrassen. Det neste flyfoto som er tilgjengelig er fra 2003, hvor terrassen er synlig. Kommunen legger tiltakshavers redegjørelse til grunn om at terrassen er lovlig etablert i henhold til tidligere regelverk før 1965.

I henhold til plan- og bygningsloven § 19-2 annet ledd er det et vilkår om at fordelene ved å gi dispensasjon skal være «klart større» enn ulempene. Det kan isolert sett anses som en ulempe at fritidsboligen utvides med et tilbygg på 5,7 m² og at det fortsatt opprettholdes en privat terrasse innenfor områder som omfattes av byggeforbudet og ligger innenfor regulert friluftsområde. Eiendommen har allerede et betydelig innslag av bebyggelse og opparbeidede arealer.

Østfold fylkeskommune har anbefalt at det vurderes vilkår om fjerning av blant annet uthus, flaggstang og andre konstruksjoner på eiendommen. Dersom vilkår om fjerning av et tiltak skal inngå som en relevant fordel i dispensasjonsvurderingen, må tiltakene være lovlige slik at de ikke kan fjernes gjennom pålegg etter plan- og bygningsloven eller annet regelverk. Kommunen har ikke gjort noen lovlighetskontroll av tiltakene som fylkeskommunen nevner, men anser at lovligheten av disse innretningene ikke er avgjørende for behandlingen av den foreliggende dispensasjonssaken.. Dersom eksisterende konstruksjoner eller anlegg eventuelt er ulovlig etablert, må dette som hovedregel følges opp gjennom egne ulovlighetssaker og ikke gjennom vilkår i et dispensasjonsvedtak.

Det hvitmalte gjerdet rundt eiendommen fremgår av historiske flyfoto fra 1963, og ser ut til å gå delvis rundt eiendommen. Kommunen finner det sannsynlig at gjerdet, i alle fall delvis, er lovlig etablert. Gjerdet fremstår imidlertid som et klart privatiserende element i 100-metersbeltet, og bidrar til å redusere opplevelsen av tilgjengelighet for allmennheten.

Vilkår i en dispensasjonssak må ha saklig sammenheng med det omsøkte tiltaket og dispensasjonsvurderingen. Kommunen vurderer at fjerning av gjerdet vil være et positivt tiltak som bidrar til å styrke hensynene bak både kommuneplanens byggeforbud og reguleringsplanens formål om friluftsområde på land. Vilkåret vil bidra til at eiendommen fremstår mindre privatisert og mer tilgjengelig for allmennheten. Det vises til at inngjerding av eiendommer etter reguleringsplanens § 1.1 bokstav b ikke er tillatt innenfor arealformålet fritidsbebyggelse. Videre følger det av reguleringsbestemmelsene § 2.1 bokstav d at det innenfor friluftsområde på land ikke er tillatt med konstruksjoner som kan virke privatiserende i forhold til allmennhetens ferdsel.

Kommunen legger også vekt på at eksisterende terrasse med rekkverk erstattes av en lavere terrasse uten rekkverk, og at tiltakene skal utføres med naturtilpassede materialer og farger. Den omsøkte løsningen vurderes derfor å gi en bedre landskapstilpasning og mindre visuell eksponering enn dagens situasjon.

Etter en samlet vurdering finner kommunen at fordelene ved dispensasjon er klart større enn ulempene. Det er særlig lagt vekt på at tiltakene, sammen med vilkårene som settes i vedtaket, bidrar til en mindre privatiserende og mindre eksponert situasjon enn i dag, samtidig som allmenn ferdsel ikke hindres. Kommunen vurderer derfor at vilkåret i plan- og bygningsloven § 19-2 andre ledd andre punktum er oppfylt.

Vurdering av kan-skjønn.

I de tilfellene kommunen kommer til at vilkårene i § 19-2 annet ledd er oppfylt, skal det gjøres en særskilt vurdering etter bestemmelsens første ledd. Det følger av første ledd at kommunen kan gi dispensasjon dersom vilkårene ellers er oppfylt. Ettersom vilkårene er oppfylt, skal kommunen vurdere om dispensasjon burde gis.

Fritidseiendommen er stor og har allerede relativt stort bebygd areal på noe over 100 m², for bygningene som har bygningsnummer. Ettersom tiltakene er av beskjedne omfang og samlet sett medfører en forbedring for eiendommen, mener kommunen at dispensasjon bør gis.

Konklusjon:

Byggningsmyndigheten finner på dette grunnlag at vilkårene for å innvilge dispensasjon i plan- og bygningsloven § 19-2 er oppfylt dersom det settes relevante vilkår om utførelsen og fjerning av det hvitmalte gjerdet som vist på figur 2. Søknad om dispensasjon kan innvilges.

Beliggenhet og høydeplassering

Plassering av tiltaket skal utføres i henhold til dette vedtaket og godkjente tegninger. Omsøkt høyde vist i søknadsbrev datert 04.06.2025 (se figur 1 ovenfor) er angitt til 0,50 m fra terreng. Kotehøyde terrassegulv godkjennes til + 9,44 m. Terrassegulvet kan etableres inntil - 0,20 m lavere, og + 0,00 m høyere.

Forholdet til utvalgte naturtyper:

Beslutninger som berører natur skal tas basert på god kunnskap og ta utgangspunkt i et føre-var-prinsipp der man også ser hen til den samlede belastningen naturen utsettes for, jf naturmangfoldloven §§ 8-12.

Ifølge opplysninger i Naturbasen er det ikke registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter i eller nær tiltaksområdet. Det er heller ikke fremkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg arter eller naturtyper på det berørte arealet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Kommunen vurderer at prinsippene i

naturmangfoldloven (nml.) §§ 8-12 er ivaretatt.

Konklusjon:

Det foreligger ikke momenter som tilsier at en tillatelse ikke kan bli gitt.

Virksomhetsleders vedtak etter fullmakt:

I medhold av plan- og bygningsloven § 19-2, gis dispensasjon fra kommuneplanens arealdel § 1-8 (byggeforbudet i 100-metersbeltet langs sjøen) og fra reguleringsplan for Torkildstad hytteområde, arealformål spesialområde friluftsområde på land, for innbygging av del av eksisterende terrasse på 5,7 m² og oppføring av ny terrasse på 22,2 m² med høyde 50 cm på eiendommen gnr/bnr. 33/9.

Tiltakene er i seg selv unntatt søknadsplikt. Det bes om revidert plantegning av terrasse som samsvarer med godkjent situasjon. Når arbeidene er utført skal tilbygget meldes inn for matrikkelføring.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- 1.1 Det hvitmalte gjerdet på eiendommen skal fjernes i sin helhet, inkludert eventuelle fundamenter/stolpesko, før tilbygg og terrasse tas i bruk.**
- 1.2 Tiltakene skal utføres med materialer og farger som gir et dempet og naturtilpasset uttrykk.**
- 1.3 Ny terrasse skal oppføres uten rekkverk eller gjerde, på kotehøyde + 9,44 m.**

Gebyr

Søknadspliktige tiltak gebyrlegges i henhold til kommunens gebyrregulativ. Gebyrkrav sendes: Morten Andersen, Skjervenvæien 5B, 1415 Oppegård.

Beskrivelse	Antall	Beløp
§ 3.9 dispensasjon som krever høring og avgjøres administrativt		19 030,-
Totalt gebyr å betale		19 030,-

Med vennlig hilsen

Hanne Høgmo
Avdelingsleder
Error! Bookmark not defined.

Henriette Beck
Saksbehandler

Kopi til:
Kristian Bakke
Morten Andersen
Shabana Malik
Statsforvalteren i Østfold Buskerud Oslo Og Akershus
Østfold Fylkeskommune

Vedlegg:

- 1_ Søknad om dispensasjon - Gnr 33 bnr 9 - Torkildstad 24
- 2_ Supplerende redegjørelse.pdf
- 3_ Torkildstad 24 - Plan ny terrasse
- 4_ Torkildstad 24 Gnr 33-9 - Plan 1_100 - 1. etasje
- 5_ Uttalelse til søknad om dispensasjon - byggeforbud mot sjø og i friluftsområde -Torkildstad 24 Kurefjorden - gnr 33 bnr 9 - fritidsbolig - bygge inn veranda og bygge om terrasse
- 6_ Uttalelse til søknad om dispensasjon for etablering av ny veranda og innbygging av eksisterende veranda
- 7_ 0135-126 kart
- 8_ 0135-126 best
- 9_ Situasjonsskart KPA
- 10_ Situasjonsskart REGPLAN

Vedlegg:

- Orientering om klageadgang.

Opplysning til tiltakshaver:

- Vannmåler fås utlevert av Råde kommune v/ virksomhet teknisk. Før vannmåler kan utleveres må sanitærsøknad være godkjent via Entreprenørportalen.
- Vi gjør oppmerksom på at dersom det under arbeidet med tilrettelegging av området treffes på automatisk fredede kulturminner, eksempelvis i form av helleristninger, brent leire, keramikk, flint, groper med trekull og/eller brent sten etc., skal arbeidet stanses og Fylkeskonservatoren varsles, jf. Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om Kulturminner (Kulturminneloven) § 8, 2. ledd. Fylkeskonservatoren lover rask tilbakemelding og avklaring ved slike forhold.
- Tillatelsen har gyldighet i 3 år fra vedtaksdato, jf. pbl § 21-9. Ved eventuell klage på vedtaket begynner fristen å løpe fra dato for det endelige vedtaket i klagesaken. Er tiltaket ikke satt i gang innen 3 år faller tillatelsen bort. Det samme gjelder hvis tiltaket innstilles i mer enn 2 år. Fristene kan ikke forlenges, jf. pbl § 21-9 første ledd.

ORIENTERING OM KLAGEADGANG

Klageorgan Enkeltvedtak fattet av Råde kommune kan påklages til Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus v/juridisk avdeling, jf. forvaltningsloven § 28. Klagen skal sendes Råde kommune, Skråtorpveien 2 a, 1640 Råde, eller på epost til postmottak@rade.kommune.no.

Klagefrist Klagefristen er 3 uker fra den dag dette brevet kom frem, jf. Forvaltningsloven § 29. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt innen fristens utløp. Dersom klagen kommer for sent, kan Råde kommune se bort fra klagen. Det kan søkes om å få forlenget fristen, men da må man oppgi årsaken til dette, jf. forvaltningsloven §§ 29 og 31.

Klagens innhold Klagen må inneholde følgende, jf. forvaltningsloven § 32:

- hvilket vedtak det klages over
 - den eller de endringer som ønskes
 - eventuelle andre opplysninger som kan ha betydning for vurderingen av klagen
- I tillegg bør man nevne de grunner klagen støtter seg til. Klagen må undertegnes.

Utsetting av gjennomføring av vedtaket Selv om det er klageadgang på et vedtak, kan vedtaket vanligvis gjennomføres straks. Førsteinstansen, klageinstansen eller annet overordnet organ, kan beslutte at vedtak likevel ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort, jf. forvaltningsloven § 42. Man kan søke om å få utsatt gjennomføringen av et vedtak til klagefristen er ute eller til klagen er avgjort (søke om oppsettende virkning av klagen), jf. forvaltningsloven § 42. Begrunnet søknad sendes til den etaten som er førsteinstans for vedtaket. En avgjørelse om oppsettende virkning kan ikke påklages.

Rett til å se saksdokumentene og til å kreve veiledning Med visse begrensninger har en part rett til å se dokumentene i saken, jf. forvaltningsloven §§ 18 og 19. Parten må i tilfelle ta kontakt med Råde kommune. Man vil da få nærmere veiledning om adgangen til å klage, om fremgangsmåten og reglene om saksbehandlingen.

Kostnader ved klagesaken En part kan kreve dekning for vesentlige kostnader i forbindelse med klagesaken, jf. forvaltningsloven § 36. Forutsetningen er da vanligvis at det organet som traff det opprinnelige vedtaket, har gjort en feil slik at vedtaket blir endret. Det kan også søkes om å få dekket utgifter til nødvendig advokathjelp etter reglene om fritt rettsråd. Vanligvis gjelder visse inntekts- og formuesgrenser. Klageinstansen eller partens advokat kan gi nærmere opplysninger om dette.

Klage til sivilombudsmannen Hvis man mener å ha vært utsatt for urett fra den offentlige forvaltnings side, kan man klage til Stortingets ombudsmann for forvaltningen (Sivilombudsmannen). Sivilombudsmannen kan ikke selv endre vedtaket, men kan gi sin vurdering av hvordan den offentlige forvaltning har behandlet saken, og om det er gjort eventuelle feil eller forsømmelser.